

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXVII

Nr 3

WARSZAWA 1960

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXVII

1960

3

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUOWE
WARSZAWA 1960

KOMITET REDAKCYJNY

Henryk Altman, Juliusz Bardach, Józef Gierowski, Aleksander Gieysztor,
Stanisław Herbst, Witold Kula, Gerard Labuda, Kazimierz Lepszy,
Marian Małowist, Kazimierz Piwarski, Marian H. Serejski, Jan Antoni Wilder

REDAKTOR

Bogusław Leśnodorski

SEKRETARZ

Tadeusz Łepkowski

ADRES REDAKCJI

Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 310261

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

Warszawa, Miodowa 10

Nakład 1886 + 214	Oddano do składania 14.V.1960 r.
Ark. wyd. 26,5, ark. druk. 18	Podpisano do druku w sierpniu 1960 r.
Pap. druk. sat. kl. V 70 g 75 × 102	Zamówienie 412 — C-83.
Cena zł 30	Druk. ukończ. w sierpniu 1960 r.

Drukarnia „Mariensztat”. Warszawa, ul. Mariensztat 8.

СОДЕРЖАНИЕ

Целина Бобиньска — О ленинской историософии и некоторых отечественных вопросах	611
Ежи Секели — Идеология крестьянской войны в Венгрии в 1514 г.	634
Эмануэль Ростворовски — Предположения и догадки о манифесте крестьянской «конфедерации» так наз. торчинской суплики (челобитной) 1767 г.	650
Кристина Керстен — Планы и организация миграции крестьян на Западных Землях в 1945 г.	682

ДИСКУССИИ И ПОЛЕМИКА

Ян Адамус — Новые пути общественной истории	699
Владислав Охманьски — Замечания по вопросу издания хозяйственных инструкций для великопольских поместий	712
Станислав Хербст — Состояние и запросы популяризации истории	718
Герард Лябуда — О методике воспитания молодых кадров	724

MISCELLANEA

Ян Жепецки — Разногласия между Сикорским и Пилсудским в свете корреспонденции Изы Мощенской с августа 1915 г.	728
Рецензионные статьи	740
Рецензии	762
Научная жизнь в стране	836
Научная жизнь за рубежом	870
Письма в редакцию	880
In memoriam	888

TABLE DES MATIÈRES

Celina Bobińska — Historiosophie de Lenine et certains besoins nationaux	611
Jerzy Székely — Idéologie de la guerre paysanne en Hongrie en 1514	634
Emanuel Rostworowski — Suppositions autour du manifeste de la confédération paysanne (La supplique de Torczyn) de 1767	650
Krystyna Kersten — Plans et organisation de la migration de la population agricole en Pologne Occidentale en 1945	682

DISCUSSIONS ET POLÉMIQUES

Jan Adamus — Nouvelles voies de l'histoire sociale	699
Władysław Ochmański — Remarques sur la publication des instructions économiques pour les domaines de Grande Pologne	712
Stanisław Herbst — Etat et besoins de la vulgarisation de l'histoire	718
Gerard Labuda — Sur la méthode de l'enseignement des jeunes cadres des travailleurs scientifiques	724

MISCELLANEA

Jan Rzepecki — Rupture entre Sikorski et Piłsudski à la lumière de la correspondance de M-me Iza Moszczeńska (août 1915)	728
COMPTES RENDUS ET NOTES CRITIQUES	740
LA VIE SCIENTIFIQUE EN POLOGNE	836
LA VIE SCIENTIFIQUE À L'ÉTRANGER	870
CORRESPONDANCE	880
IN MEMORIAM	888

SPIS TREŚCI

Celina Bobińska — O leninowskiej historiozofii i pewnych rodzimych potrzebach	311
Jerzy Székely — Ideologia wojny chłopskiej na Węgrzech w 1514 r.	334
Emanuel Rostworowski — Domysły wokół tzw. supliki torczyńskiej	350
Krystyna Kersten — Plany i organizacja migracji ludności rolniczej na Ziemię Zach. w 1945 r.	382

DYSKUSJE I POLEMIKI

Jan Adamus — Nowe drogi historii społecznej	399
Władysław Ochmański — Uwagi o wydawnictwie instrukcji gospodarczych dla dóbr wielkopolskich	712
Stanisław Herbst — Stan i potrzeby popularyzacji historii	718
Gerard Labuda — O metodyce kształcenia młodej kadry	724

MISCELLANEA

Jan Rzepecki — Rozejście się Sikorskiego z Piłsudskim w świetle korespondencji Izy Moszczeńskiej z sierpnia 1915 r.	728
---	-----

ARTYKUŁY RECENZYJNE

Tacyt — Maria Jaczynowska	740
Studia nad wczesną Słowiańszczyzną — Henryk Łowmiański	747
Studium o braku siły roboczej w rolnictwie Królestwa Polskiego przed uwłaszczeniem — Halina Chamerska	757

RECENZJE

B. J. Ramm, Papstwo i Ruś v X—XV vekach — Andrzej Feliks Grabski	762
M. Biskup, Zjednoczenie Pomorza Wsch. z Polską — Edmund Cieślak	764
H. Zins, Kapituła fromborska — Maria Bogucka	768
T. Strzembosz, Tumult warszawski 1525 r. — Benedykt Zientara	768
W. Urban, Chłopi wobec reformacji w Małopolsce — Roman Heck	769
Lustracje dóbr królewskich XVI—XVIII w. Podlasie — Anna Zaboklicka	775
M. Zgórnjak, Relikty średn. powinności skarbowych na wsi małopolskiej — Aleksy Gilewicz	778
Materiały do dziejów sejmu czteroletniego, t. II — Krystyna Zienkowska	783
S. Szymkiewicz, Warszawa na przełomie XVIII i XIX w. — Tadeusz Lepkowski	788
J. Orlewski, Spisek w aptece — Franciszek Persowski	791
E Kovács, A lengyel kérdés a reformkori Magyarországon — Jan Reychman	793
F. P. Szewczenko, Łukijan Kobylycia — Marian Tyrowicz	797

K. Jonca, Położenie robotników w przemyśle górniczo-hutniczym na Śląsku w l. 1889—1914 — Andrzej Jeziernski	800
Ruch robotniczy i ludowy w Polsce (1914—1923) — Ludwik Hass	804
Pid praporem Żowtnia (1917—1920) — Tadeusz Jędruszcak	808
Z istorii rewolucyjnoho ruchu u Lwowi — Tadeusz Jędruszcak	810
St. Kubiak, Fr. Łozowski, Rady Robotniczo-Żołnierskie w Wielkopolsce 1918—1919 — Zbigniew Dworecki, Wojciech Wrzesiński	812
Polskie Akty Dyplomatyczne odnoszące się do rokowań brytyjsko-francusko-sowieckich; Protokoły polsko-brytyjskich rozmów sztabowych; Protokoły polsko-francuskich rozmów sztabowych — Michał Pułaski	817
M. Porwit, Obrona Warszawy. Wrzesień 1939 — Marek Getter	821
Le testament politique de Hitler — Łukasz Hirszewicz	822
Wydawnictwa historyczne Ploetza — Zbigniew Góralski	826
Francuzskij Jeżegodnik — Bogusław Leśnodorski	831
Bibliography of British History — Henryk Zins	833

ŻYCIE NAUKOWE W KRAJU

Badania nad historią najnowszą — Janusz Żarnowski	836
Sesje naukowe poświęcone 90 rocznicy urodzin W. I. Lenina	
w Krakowie — Tadeusz Słowikowski	850
w Warszawie	854
w Toruniu — Jan Chamot	856
Prace Komisji Organizacji Badań w zakresie Historii Powszechnej Nowożytnej i Najnowszej — Emanuel Rostworowski	857
Badania nad emigracją polską — Janina Żurawicka	859
Dyskusja nad kształceniem młodych historyków	861
Dyskusja nad Kwart. Hist. w Krakowie — Irena Homola-Dzikowska	864
Zagadnienia Tysiąclecia w programie historycznym Polskiego Radia	867
Ogólnopolski Zjazd Studenckich Kół Naukowych — Jerzy Skowronek	868

ŻYCIE NAUKOWE ZA GRANICĄ

Próba rehabilitacji Prus — Monika Senkowska	870
---	-----

LISTY DO REDAKCJI

W sprawie dwu wydawnictw z dziejów wsi i chłopów — Janusz Deresiewicz	880
Odpowiedź drowi Stanisławowi Salmonowiczowi — Jerzy Michalski	881
W odpowiedzi drowi Aleksemu Gilewiczowi — Marian Zgórniak	885

IN MEMORIAM

Wincenty Styś (1903—1960) — Józef Popkiewicz	888
--	-----

Cena zł 30.—

**WARUNKI PRENUMERATY CZASOPISMA
„KWARTALNIK HISTORYCZNY“ — Kwartalnik**

Cena w prenumeracie zł 120.— rocznie

„ „ „ 60.— półrocznie

Zamówienia i wpłaty przyjmują:

1. Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch“, Warszawa,
ul. Srebrna 12, konto PKO Nr 1-6-100-020,
2. Urzędy pocztowe.

Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę — 40% drożej. Zamówienia dla zagranicy przyjmuje Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch“, Warszawa, ul. Wilcza 46, konto PKO Nr 1-6-100-024.

Bieżące numery do nabycia w księgarniach naukowych „Domu Książki“ oraz w Ośrodku Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych Polskiej Akademii Nauk — Wzorcownia Wydawnictw Naukowych PAN — Ossolineum — PWN, Warszawa, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter).